

Warszawa, 14 grudnia 2017 r.

RZECZYPOSPOLITA POLSKA
MINISTER ROZWOJU I FINANSÓW

PS3.056.3.2017

Odpowiadając na otrzymaną drogą elektroniczną petycję z 26 października 2017 r., Ministerstwo Finansów w zakresie swojej właściwości wyjaśnia, co następuje.

Ad 2.

W zakresie propozycji wprowadzenia „zakazu hazardu domowego” polegającego na zakazie urządzania gier hazardowych w domach, w tym możliwości uczestniczenia w grach hazardowych, przez sieć Internet wskazać należy, że ustawa z dnia 19 listopada 2009 r. o grach hazardowych (Dz. U. z 2016 r. poz. 471, z późn. zm.) dopuszcza możliwość urządzania gier hazardowych przez sieć Internet.

Stosownie do treści art. 5 ust. 1b ww. ustawy, urządzanie gier hazardowych przez sieć Internet, z wyjątkiem zakładów wzajemnych i loterii promocyjnych, jest objęte monopolem państwa.

Natomiast działalność w zakresie zakładów wzajemnych oraz loterii promocyjnych może być prowadzona przez sieć Internet po uzyskaniu stosownego zezwolenia (odpowiednio na urządzanie zakładów wzajemnych i loterii promocyjnej) zgodnie z warunkami tego zezwolenia.

Urządzanie gier losowych, zakładów wzajemnych, gier w karty oraz gier na automatach jest dozwolone na podstawie właściwej koncesji, zezwolenia lub dokonanego zgłoszenia. A zatem, urządzanie gier losowych, zakładów wzajemnych, gier w karty (np. poker), gier na automatach jest niemożliwe w warunkach domowych. Taka działalność może być prowadzona przez określone podmioty i w miejscach ściśle określonych ustawą o grach hazardowych.

Tym samym, odnosząc się do postulatu zawartego w punkcie 2 w petycji stwierdzić należy, że:

- w obecnie obowiązującej ustawie o grach hazardowych znajdują się odpowiednie przepisy ograniczające urządzanie gier hazardowych na terenie Polski;
- wprowadzenie zakazu urządzania gier hazardowych przez sieć Internet, nie jest zasadne, m.in. ze względu na dynamiczny rozwój technologii informacyjnych i postęp techniczny zachodzący we współczesnych czasach.

Ad. 3.

Odnosząc się do postulatu dotyczącego „wprowadzenia zakazu opłat i brania pożyczek oraz ubezpieczenia” w instytucjach finansowych, Ministerstwo Finansów informuje, że jedną z podstawowych zasad prawa zobowiązań jest swoboda kontraktowania, określona w art. 353¹ ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny (Dz. U. z 2017 r. poz. 459, z późn. zm.). Stanowi ona, że *strony zawierające umowę mogą ułożyć stosunek prawny według swego uznania, byleby jego treść lub cel nie sprzeciwiały się właściwości (naturze) stosunku, ustawie ani zasadom współżycia społecznego*.

Umowa pożyczki jest umową cywilnoprawną, podlegającą ogólnym zasadom prawa cywilnego, w szczególności prawa zobowiązań. Zgodnie z konstytucyjną zasadą demokratycznego państwa prawnego umowy cywilnoprawne zawierane zgodnie z prawem podlegają ochronie prawnej i nie powinny być przedmiotem ingerencji władzy wykonawczej.

W przypadku gdy stroną umowy pożyczki jest przedsiębiorca, który w ramach swojej działalności gospodarczej udziela konsumentowi pożyczki pieniężnej, a wysokość udzielonej pożyczki albo jej równowartość w walucie innej niż waluta polska nie przekracza 255 550 zł, to pożyczkę taką co do zasady kwalifikuje się jako kredyt konsumencki. Wówczas przedsiębiorca zobowiązany jest wypełniać wymagania określone przepisami ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim (Dz. U. z 2016 r. poz. 1528, z późn. zm.). Przedsiębiorcą takim mogą być jedynie banki, spółdzielcze kasy oszczędnościowo-kredytowe lub instytucje pożyczkowe.

Należy zaznaczyć, że art. 59a ustawy o kredycie konsumenckim dopuszcza tylko dwie formy prawne, w jakiej instytucja pożyczkowa może prowadzić swoją działalność – formę spółki z ograniczoną odpowiedzialnością albo spółki akcyjnej, przy czym minimalny jej kapitał zakładowy musi wynosić co najmniej 200 000 zł i musi być pokryty wyłącznie wkładem pieniężnym. Środki na jego pokrycie nie mogą pochodzić z kredytu, pożyczki, emisji obligacji ani ze źródeł nieudokumentowanych. Powyższa ustawa przewiduje sankcje karne za prowadzenie działalności w zakresie udzielania kredytów konsumenckich bez spełniania ustawowych warunków – karę grzywny do 500 000 złotych i karę pozbawienia wolności do lat 2.

Kredytodawcy kredytu konsumenckiego, w tym instytucje pożyczkowe, przy udzielaniu kredytów konsumentom obowiązani są do przestrzegania maksymalnego limitu pozaodsetkowych kosztów kredytu, określonego w ustawie o kredycie konsumenckim. Zgodnie z art. 36a ww. ustawy maksymalna wysokość pozaodsetkowych kosztów kredytu¹ wynosi 25% całkowitej kwoty kredytu (limit stały) oraz 30% całkowitej kwoty kredytu w stosunku rocznym. Ponadto, zgodnie z przepisem ust. 2 cytowanego artykułu pozaodsetkowe koszty kredytu w całym okresie kredytowania nie mogą być wyższe od całkowitej kwoty kredytu.

Niezależnie od regulacji o pozaodsetkowych kosztach kredytu, instytucje pożyczkowe udzielając kredytu konsumenckiego muszą stosować się do przepisów art. 359 Kodeksu cywilnego określających maksymalną wysokość odsetek wynikających z czynności prawnej (tzw. odsetki kapitałowe). Dodatkowo, w przypadku wystąpienia opóźnienia w spłacie kredytu przez konsumenta odsetki za opóźnienie, jakie może pobierać instytucja pożyczkowa nie mogą przekroczyć odsetek maksymalnych za opóźnienie, o których mowa w art. 481 § 2 Kodeksu cywilnego.

W celu zwiększenia ochrony konsumenta poprzez zapewnienie możliwości identyfikacji podmiotów prowadzących działalność pożyczkową w zakresie udzielania kredytów konsumenckich z dniem 22 lipca 2017 r. znowelizowaną ustawą o kredycie konsumenckim został wprowadzony obowiązek rejestracji instytucji pożyczkowych. Rejestr instytucji pożyczkowych prowadzi – na podstawie art. 59ab ust. 1 ustawy – Komisja Nadzoru Finansowego w systemie teleinformatycznym i udostępnia go na urzędowej stronie internetowej KNF. Zgodnie z nowymi przepisami wszystkie instytucje pożyczkowe, które chcą rozpocząć działalność na polskim rynku finansowym, muszą w pierwszej kolejności uzyskać wpis do rejestru KNF. Wpisu do rejestru KNF dokonuje na wniosek podmiotu zamierzającego podjąć wykonywanie działalności w zakresie udzielania kredytów konsumenckich, przy czym oprócz danych identyfikacyjnych (nazwa,

¹ Przez pozaodsetkowe koszty kredytu rozumie się wszystkie koszty, które konsument ponosi w związku z umową o kredyt konsumencki, z wyłączeniem odsetek (art. 5 pkt 6a ustawy o kredycie konsumenckim).

siedziba i adres spółki, imiona i nazwiska oraz numery PESEL członków zarządu, numer w Krajowym Rejestrze Sądowym i numer NIP), dodatkowo załącza się zaświadczenie z Krajowego Rejestru Karnego o niekaralności władz spółki w zakresie wskazanych przestępstw. Jeżeli podmiot ubiegający się o wpis do rejestru nie spełnia tych warunków, Komisja Nadzoru Finansowego odmawia dokonania wpisu. Instytucja pożyczkowa jest obowiązana informować KNF o każdej zmianie danych, objętych wpisem do rejestru, niezwłocznie, lecz nie później niż w terminie 7 dni od dnia zaistnienia tych zmian.

Odnosząc się do kwestii płatności rachunków dokonywanych gotówką, to zgodnie z art. 110 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe (Dz. U. z 2017 r. poz. 1876), bank może pobierać przewidziane w umowie prowizje i opłaty z tytułu wykonywanych czynności bankowych oraz opłaty za wykonywanie innych czynności, w tym także opłaty za przygotowanie, sporządzenie i przekazanie informacji stanowiących tajemnicę bankową uprawnionym przez ustawę osobom, organom i instytucjom. Dozwolone jest również pobieranie opłat przez biura usług płatniczych i inne podmioty prowadzącą działalność w zakresie świadczenia usługi płatniczej, o której mowa w art. 3 ust. 1 pkt 6 ustawy z dnia 19 sierpnia 2011 r. o usługach płatniczych (Dz. U. z 2017 r. poz. 2003), czyli świadczeniu usługi przekazu pieniężnego, dla których często stanowi to istotę ich działalności i jedyne źródło dochodów tych przedsiębiorców. Wygodnym i stosunkowo tanim sposobem regulowania należności za rachunki jest również korzystanie z takich usług przy okazji wykonywania zakupów. Rachunki w taki sposób można opłacić przy okazji zakupów w niektórych supermarketach, sklepikach czy na stacjach benzynowych. Wydaje się, że konkurencja na rynku usług płatniczych w wymienionym wyżej zakresie jest na tyle duża, że nie jest zasadne dokonywanie dedykowanej regulacji w tym obszarze.

Osoby fizyczne, dokonujące opłaty rachunków bezgotówkowo albo w formie gotówkowej mają do dyspozycji szereg możliwości w tym zakresie. Warto w tym miejscu wskazać, iż pod względem liczby placówek instytucji oferujących usługi płatnicze w Polsce w podziale na oddziały Narodowego Banku Polskiego (NBP), oddziały instytucji kredytowych (w rozumieniu prawa europejskiego), placówki Poczty Polskiej oraz placówki instytucji płatniczych i biur usług płatniczych, Polska, z liczbą placówek oferujących usługi płatnicze wynoszącą 55 209 i wskaźnikiem 1 306 placówek na milion mieszkańców (przy średniej w UE na poziomie 509), zajmowała w 2015 r. pierwsze miejsce wśród krajów UE, co jeszcze mocniej uzasadnia tezę o bardzo dużej konkurencji wśród funkcjonujących w Polsce podmiotów przyjmujących płatności za rachunki.

Jednocześnie należy wskazać, że Polska jako kraj członkowski Unii Europejskiej zobowiązana jest do przestrzegania unijnych przepisów oraz do implementowania do przepisów prawa polskiego rozwiązań prawnych przyjętych na szczeblu unijnym. Regulacje rynku finansowego, szczególnie w zakresie kredytów konsumenckich, kredytów hipotecznych czy kwestii świadczenia usług dotyczących rachunków płatniczych lub ubezpieczeń podlegają co do zasady ścisłej harmonizacji z przepisami unijnymi i Polska co do zasady nie może regulować tych obszarów w odmienny sposób.

Należy zauważyć, że np. przepisy ustawy z dnia 22 maja 2013 o pośrednictwie ubezpieczeniowym (Dz. U. z 2016 r. poz. 2077) wdrażają regulacje unijne w zakresie działalności agenta ubezpieczeniowego i brokera ubezpieczeniowego (pośrednicy ubezpieczeniowi). Nadmienić należy również, że w dniu 9 listopada 2017 r. została uchwalona przez Sejm RP ustawa o dystrybucji ubezpieczeń (która zastąpi ustawę o pośrednictwie ubezpieczeniowym), mająca na celu implementację do krajowego porządku prawnego przepisów dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/97 z dnia 20 stycznia 2016 r. w sprawie dystrybucji ubezpieczeń

(Dz. Urz. UE L 26/19), która wejdzie w życie z dniem 23 lutego 2018 r. Nowe przepisy ustawy wprowadzają rozwiązania wpływające na poprawę obowiązujących regulacji z zakresu pośrednictwa ubezpieczeniowego oraz rozszerzają zakres przepisów na wszystkie kanały dystrybucji ubezpieczeń.

Zarówno dotychczasowa ustawa, jak i nowe regulacje umożliwiają wykonywanie pośrednictwa ubezpieczeniowego (w przyszłości dystrybucji ubezpieczeń) podmiotom, które spełniają ściśle określone wymogi, w tym wymogi o charakterze prokonsumenckim. Odnosnie do sum pieniężnych przekazywanych pośrednikowi ubezpieczeniowemu należy zauważyć, że art. 6a ustawy o pośrednictwie ubezpieczeniowym zawiera odpowiednie gwarancje dla klientów. Zgodnie z tym przepisem sumy pieniężne przekazane z tytułu umowy ubezpieczenia przez ubezpieczającego pośrednikowi ubezpieczeniowemu uznaje się jako wpłacone zakładowi ubezpieczeń. W przypadku natomiast sum pieniężnych przekazanych pośrednikowi ubezpieczeniowemu przez zakład ubezpieczeń – nie uznaje się ich jako przekazanych ubezpieczającemu, uposażonemu lub uprawnionemu z umowy ubezpieczenia, do czasu ich faktycznego otrzymania przez te podmioty.

W świetle powyższej analizy, należy stwierdzić, że inicjatywa opisana w postulacie nr 3 nie jest możliwa do wprowadzenia ze względu na obowiązujące wszystkie państwa członkowskie regulacje unijne dotyczące rynku finansowego.

Jednocześnie należy wskazać, że petycja w zakresie postulatu nr 1, tj. wprowadzenia opłat za pobieranie ze stron internetowych materiałów edukacyjnych pismem z dnia 23 listopada 2017 r. nr PS3.6890.129.2017 została przekazana do Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego, o czym została Pani poinformowana drogą elektroniczną w dniu 24 listopada 2017.

Z upoważnienia Ministra Rozwoju i Finansów

Mariusz Gruszka
Zastępca Dyrektora Departamentu
Podatków Sektorowych,
Lokalnych oraz Podatku od Gier
w Ministerstwie Finansów